

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Unitárius kis könyvtár. Derzsi Károly budapesti lelkész barátunk által szerkesztett becses vállalatból megjelent a XVI—XX füzet. Tartalma: „A lelkiismeret és a hit.“ Ifj. Coquerel A.-tól. J. E. Odgers angol fordítása nyomán. A füzetben öt czikk van a következő czimekkel: I. A lelkiismeret és Isten. II. A lelkiismeret és az emberi élet. III. A lelkiismeret és a biblia. IV. A lelkiismeret és Jézus Krisztus. V. A lelkiismeret és az egyház. Az unitárius kis könyvtár e füzetét különösen üdvözöljük. Kiváló becsot ad e füzetnek előttünk, hogy a benne közölt művet Coquerel A. írta. Ifj. Coquerel, Franciaország szabadelvű protestánsainak egykori hírneves lelkésze, 1873-ban az unitáriusokat Kolozsvárt személyesen meglátogatta volt, mint akkor ő maga mondá, csak azért, hogy megismerkedjék azon vallás legrégibb követőivel, mely vallásnak tanai az övéi is. Állítá: hogy ő Istenről, a Jézus Krisztusról és a Szentlélekről úgy tanít Párisban mint mi Magyarországon. És e füzet is bizonyosságot tesz erről. Avagy melyik unitárius confessióban vagy kátéban van határozottabban kifejezve az Isten személyi egysége, mint Coquerelnek eme művében: „Én tagadom a Jézus Krisztus istenségét épp úgy és abban az értelemben, a mint és a melyben ő maga tagadta volna. Ismétlem, hogy az Isten egyedül Isten és hogy ő nem kettő vagy három, hanem egyetlen egy. Egész örömmel ragaszkodom a régi és örök egy istenhívéshez. Mindenekfelett fentartani kívánom az Isten egységét. Mindazon dogmákat, melyek az istenséget megosztják, ellenmondásokkal és istenkáromlással valóhatóknak tekintem“ (56 l.) Valóban nem titkolhatjuk el örömmünket Páris egykori nagyhirű ref. lelkészének ez őszinte nyilatkozata felett, melylyel minden tartozkodás nélkül a magáévá tette az unitárius vallásnak Istenről való felfogását. De ily nyílt és őszinte Coquerel más kérdéseknél is. Meglátszik minden során, hogy a lelkiismeretről szólván, első sorban ő maga is lelki ismerete sugallatát követte, menten minden felekezeti elfogultságtól. S ha a keresztény szabadelvűség nem üres szó, annak ily nyílt és őszinte hang felel meg. — A forlítás teljesen méltó a műhöz. Tiszta magyarsággal van visszaadva annak minden tétele. Mintha nem is fordítás hanem eredeti dolgozat lenne.

Az unitárius kis könyvtár e füzetére s valamint a többi füzeteire felhívjuk különösen lelkészársaink figyelmét. Terjesszék gyülekezeteikben. Hasznosabb olvasmányt e nemben nem ajánlhatnának a családoknak. Sikerral lehet e füzeteket a felnőttek oktatásánál, valamint a vasárnapi iskolákban is használni. Melegen ajánljuk az unitárius kis könyvtárt, melynek ára is oly csekély, füzetként csak 5 kr., hogy azokat a legszegényebbek is megszerezhetik. A jelen összetett füzet ára 20 kr.

Bod Péter a nagyhirű egyházi író „Historia Hungarorum Ecclesiastica“ czimű művének eredeti kéziratát Szalay Károly a leydeni egyetem könyvtárában felfedezvén, ezt a nagybecsű mű kiadása terveztetik, mire Rauwenhoff L. W. leydeni egyetemi tanár vállalkozott a Szalay segédkezése mellett. A magyar reformátusok, mint egyházi lapjaikból láthatni, mozgalmat indítottak meg a kia-

dás biztosítására. Kolozsvári főiskolánk könyvtára is előfizetett már a műre. Ajánljuk azt megszerzésre más könyvtárainknak is. Az előfizetési ár 18 frt, melyből 10 frtot előre kell beküldeni, a hátramaradó 8 frtot az első kötet megjelenésekor. Az előfizetés a Prot. Egyh. és Iskolai Lap szerkesztőségéhez intézendő. Budapest. IX. ker. Kinizsy U. 29. sz.

„Bibliai tanulmányok“ című műre hirdet előfizetést Radácsi György, s-pataki theol. tanár. E műben az ó testamentumi költői és prófétai irodalom egyes vitásabb termékeit tárgyalja; Radácsi György a „Sárospataki Lapok“-ban már több hasonló művel tanulmányt tett közzé. Melegen ajánjuk művét olvasóink szives figyelmébe. Ára csak 1 frt mely szerzőhöz küldendő.

Névkönyv az erdélyi ev. ref. egyházkerület számára 1886. Szerkesztette: Vásárhelyi Boldizsár, ev. ref. püspöki titkár. Huszonkilenczedik évfolyam. A gondosan összeállított Névtár mellett a széki egyh. megye több egyh. községeinek történetét közli, mi igen emeli a Névkönyv értékét.

Evangeliumi lelkész társ. Szerkeszti Czelder Márton. VII. évf. I. II. füzet. A füzetet Medgyes Lajos szép újévi imája nyitja meg, mely után 10 egyházi beszéd következik Garzó Gylától, Léway Lajostól s más rendes dolgozó társaktól. Az evangeliumi lelk. tár ára egész évre 3 frt., mely összeget Kecskemétre a szerkesztőhöz kell küldeni.

A Magyar Plutarch — Uj magyar Athenas VIII. füzete Tóth Józseftől Zsoldos Ignácig jön le, kivel az ujabbkori protestans magyar egyházi írók életrajz gyűjteményét végzi. E füzetben találjuk még pótlék czímen több kimaradt egyh. író életrajzát. A közlött életrajzok nagyobb részét Sz. Kiss Károly írta össze. A füzet ára 50 kr. Kiadja Aigner Lajos Budapesten.

Paedagogiai Plutarch. Jelesebb paedagogusok, kiválóbb tanférfiak arczkép és életrajz gyűjteménye, tekintettel a magyarokra. Szerk. Orbók Mór. Kiadja Drodtleff R. Pozsonyban. II. füz. Trefort Ágoston, (Dr. Ferenczittől) Rousseau (Füredi J.-tól) Luther (Ebenspanger J.-tól) stb. életrajzait közli. Az életrevaló vállalatot ajánljuk az érdekelt szakemberek és a nagy közönség figyelmébe. Egy-egy füzet ára 20 kr. Előfizethetni 5 füzetre 1 frttal.

A Magyar Paedagogiai Szemle februári füzete megjelent a szokott érdekes tartalommal, melyből megemlítjük „Népoktatási törvényünk keletkezésének idejéből“ cz. cikket Rill J. szerkesztőtől Zichy Antal életrajzával.) A Magyar Paed. Szemle ára egész évre 2 frt 50 kr. mi a kiadó hivatalhoz Budapest Stáció u. 9 sz. küldendő.

A Nemzeti Nőnevelés, a budapesti VI. ker. áll. tanítónő-képző intézet tanítóinak jeles folyóirata ez évben Sebestyén Gyula szerkesztésében jelenik meg, ki a szerkesztést eddig is tényleg vezette. A Nemz. Nőnevelés előfizetési ára az idén 5 frt helyett 2 frtban állapítottatott meg, mit figyelembe ajánlunk.

Elemi énektan. Chevé elemi énektana után átdolgozta Goll János énektanár. I. II. füz. Tartalmaz lágy hangnemű hangeltalálási üteny és előadási gyakorlatokat és 79 kör és iskolai dalt. Ára 30 kr. Kapható Budapest Kókai Lajosnál.

Magyar tanítóképző czim alatt Nevelés és oktatásügyi közlönyt indított meg Hetey Gábor dévai állami tanítóképezdei igazgató. A lap a tanító képzés ügyét kívánja szolgálni, mire külön szaklap nálunk eddig nem létezett. Megjelenik minden hónapban kétszer. Ára 3 frt. Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

KÜLÖNFÉLÉK.

Német unitárius superintendia Budapesten. E czimen a lapokban közelebbről többször megújult az a hír, hogy az ausztriai és magyarországi német unitáriusok Budapesten egy püspökséget akarnak felállítani. Szó volt ezen hirlapi közleményekben budapesti német unitárius lelkész, illetőleg esperes megválasztatásáról is bizonyos Schwarcz Gyula személyében, a ki miután a püspökség egyelőre betöltetlen maradna, azt is helyettesitené. Szó volt továbbá a presbyterium megalakulásáról, egy kápolna építéséről stb.

E hírekkel szemben budapesti egyházközségünk előljárósága ugyancsak a lapokban már kijelentette, hogy a mozgalomról semmi tudomása s annak állítólagos vezetőivel semminemű érintkezésben nincs; sőt tudomása szerint hasonló helyzetben van egész vallásközönségünk, a mi tényleg úgy is van. Annál feltűnőbb előttünk, hogy legújabbán már az is újságoltatott, hogy ezen Budapesten felállítandó német unitárius püspökség érdekében az illetők egy kérvénnyel fognak járulni a vallás és közoktatásügyi Minister urhoz, megválasztván e végre a küldöttséget is, mely a kérvényt a Minister urnak átadja.

Mi alapja és czélja lehet a hiveknek? mi egyáltalában felfogni nem tudjuk. A magyarországi unitáriusok tősgyökeres magyarok s ha az újabb időben Budapesten egy-két németajku polgártársunk is állott át hozzánk, azok bizonyára külön egyházközséget alkotni nem fognak, hanem a mint hitben velünk összeforrtak, összeolvadnak nyelvben is. Sőt még abban az esetben is, ha tényleg egy külön német unitárius egyházközség alakításának szüksége forogna fenn, a mozgalomnak akkor is nem a meglevő egyházközség körén kívül kellene nyilvánulnia; mert ma a vonatkozó országos törvények szerint minden unitárius vallású egyénnek, valamelyik meglevő unitárius egyházközséghez, következőleg a Budapesten lakó unitáriusoknak a budapesti unitárius egyházközség kötelékébe kell tartozniok. Ugyde budapesti egyházközségünk előljárósága semmit sem tud az egész mozgalomról, állítólag vezetőivel semminemű érintkezésben nincs. Miféle unitáriusok lehetnek tehát azok, a kik azt a külön egyházközséget, esperességet, sőt még püspökséget is fel